

Yttrande

Datum
2024-07-10

Mottagare
RWE Renewables Sweden AB

Kontaktperson SPF
Malin Skog

Yttrande i avgränsningssamråd för vindkraftsprojektet Elinor

Swedish Pelagic Federation producentorganisation (SPF) företräder den stora majoriteten av svenska fiskefartyg över 12 meters längd inom det pelagiska fisket efter bl.a. sill/strömming, skarpsill, tobis och makrill i Atlanten, Nordsjön, Skagerrak, Kattegatt, Östersjön och Bottenhavet samt regionalfartyg i Östersjön och ett antal fartyg mindre än 12 meter som fiskar kustnära längs Västkusten respektive i Östersjön. Våra medlemmar står varje år för ca 90% av den totala fiskade volymen i Sverige. Vi tackar för möjligheten att lämna synpunkter i detta avgränsningssamråd.

SPF:s generella hållning samt bedömning av aktuell lokalisering

SPF ställer sig generellt negativt till havsbaserad vindkraft på våra fiskeplatser och där fisken reproducerar sig. Vi anser att alltför mycket kunskap fortfarande saknas när det gäller vilken inverkan en etablering av vindkraftparker får på den marina miljön, i första hand påverkan på reproduktion och migration för vissa fiskarter. SPF anser att denna kunskap, baserad på långtidsstudier vid befintliga vindkraftparker, måste tas fram innan en storskalig utbyggnad av vindkraft till havs kan övervägas. För pelagiskt fiske bedömer SPF i nuläget att samexistens med vindkraft på samma yta är omöjligt och många vindkraftparker konkurrerar därför med vårt fiske om ytan i havet. Flytande vindkraftverk utesluter alla möjligheter till fiske med släpredskap inom området.

Det aktuella området överlappar delvis med ett riksintresseområde för yrkesfiske och där anser vi är helt uteslutet att en vindkraftpark kan tillåtas. Generellt bedrivs det i området ett pelagiskt fiske vissa år, framförallt i den norra och sydliga delen. Området är inte ett lekområde för strömming, men potentiellt för skarpsill. Dock kan fiskens rörelsemönster och därmed även fiskemönster förändras över tid med bland annat förändringar i klimatet. Dessutom finns planer på fiskeregleringar kopplade till försöksområden för utflytt av trålgränsen i närområdet för Elinor, vilket kraftigt begränsar de fiskevatten våra medlemmar har tillträde till. Mot denna bakgrund anser medlemmarna att de områden där det är möjligt att fiska bör bibehållas fria från hinder för fisket, så som vindkraftparker.

SPF:s farhågor kopplat till marin vindkraft

SPF:s medlemmar uttrycker en stark oro över hur befintliga vindkraftparker kan ha medfört beteendeförändringar hos fisken och påverkat dess reproduktion negativt. Sillpopulationen i västra Östersjön ("Rügensillen") har en historiskt dålig rekrytering och fiskarna frågar sig om detta är kopplat till vindkraftsetableringar på eller nära tidigare lekplatser bland annat i tysk zon. I södra Östersjön har våra medlemmar över tid som vindkraftparkerna i framförallt tyska vatten blivit allt fler, noterat att sillens vandringsmönster och beteende har förändrats. På de platser där de tidigare bedrivit sitt fiske finns inte längre någon sill. Den har tagit andra vägar och uppehåller sig på djupare vatten än tidigare och det är svårare för våra fiskare att hitta den när de fiskar.

Vindkraftparker kan medföra bland annat ändrade strömmönster, kroniska lågfrekventa undervattensljud, vibrationer och elektromagnetiska fält runt strömkablar och dessa faktorer kan i sin tur påverka fiskens beteenden och var den väljer att uppehålla sig. Vår huvudsakliga farhåga rör lågfrekventa ljud och vibrationer då både sill och skarpsill har god hörsel och det finns vissa studier som tyder på att pelagiska arter undviker vindkraftparker. Detta är områden där mycket kunskap ännu saknas eller kunskapen är begränsad till ett fåtal fiskarter. Utöver detta finns studier som visar att vindkraftparker kan ge en påverkan på strömmar, vattenomblandning, salthaltsskiktning och primärproduktion genom den turbulens som bildas runt fundamenten. Dessa faktorer kan i sin tur påverka olika fiskarter på olika sätt.

SPF ser därför att det är av största vikt att dessa faktorer och hur de kan påverka den marina faunan på alla nivåer såväl lokalt som mer regionalt utreds noggrant i kommande MKB. Det är av yttersta vikt att ha i åtanke att olika fiskarter kan reagera olika och att en studie på t.ex. torsk eller ål inte kan översättas till att gälla för sill eller skarpsill. Varje fiskart har sin unika biologi och sina anpassningar till de lokala förhållandena.

SPF anser att det är olämpligt att exploatera fiskens lekområden, då detta riskerar att påverka populationsutvecklingen negativt. Området är sannolikt del av lekområdet för skarpsill. Det är också viktigt att undersöka historiska data för både torskförekomst och torskfiske i området innan syrebrist uppstod och innan torskpopulationen kraschade då detta förhoppningsvis inte är en irreversibel situation. RWE behöver nogga redogöra för hur dessa och andra arters eventuella lek kan påverkas av en eventuell byggnation av parken.

Fiskets bedrivande och analys av yrkesfisket i kommande MKB

Pelagiskt fiske med trål och not är en utrymmeskrävande verksamhet som SPF i nuläget bedömer inte kan samexistera med marina vindkraftverk. Med väjer och trål på släp kan ekipaget vara över en kilometer långt och väga hundratals ton när trålen är full med fisk. Att väja eller stoppa för ett vindkraftverk t.ex. vid dåligt väder är omöjligt. En vindkraftpark är därför för våra medlemmar att se som ett helt stängt område där fiske över huvud taget inte kan bedrivas. I vindkraftparker med flytande fundament utesluter vi helt möjligheten till fiske med släpredskap av säkerhetsskäl.

Samrådet innehåller ingen beskrivning av fisket i området. I MKB bör fiskets bedrivande under en väl tilltagen referensperiod visas upp. Referensperioden bör absolut minst vara 10-15 år men helst och rimligen lika lång tid som parken är tänkt att vara i drift, dvs 30-40 år för att vara rättvisande. En analys av fisket måste delas upp på olika typer av fisken (aktiva respektive passiva redskap, samt pelagiskt respektive demersalt fiske). Tråldrag behöver visas i form av AIS-data för att ge bästa möjliga bild av fiskets geografiska bedrivande.

Övriga analyser i kommande MKB

MKB bör kompletteras med fältundersökningar av bottenflora och -fauna, samt av fisksamhället. Undersökningar av fisksamhället bör göras under flera års tid och under flera olika tider på året, då företaget själva hänvisar till stora mellanårsvariationer i befintliga data. Utöver detta bör företaget kartera förekomst av syrefri botten liksom av föroreningar så som tungmetaller och miljögifter i sedimentet samt redogöra för hur bottenarbeten ska hantera dessa parametrar vid en eventuell byggnation.

Bottenarbeten och vattenomsättning

Den syrefria botten i området utgör ett hinder för byggnationer då arbeten på botten sannolikt kommer att försämra vattenkvaliteten även i den fria vattenmassan ovanför botten p.g.a. uppblandning av svavelväte och syrefritt/-fattigt vatten från botten till det omkringliggande vattnet. Detta är av yttersta vikt att undvika för att inte ytterligare försämra livsmiljöerna för fiskarter som uppehåller sig i eller omkring området samt för eventuell fisklek i området. Även påverkan på olika organismer i vattenpelaren av kombinationen av syrefritt och förorenat (tungmetaller samt eventuella miljögifter) sediment vid bottenarbeten behöver utredas.

Även den så viktiga vattenomsättningen i Östersjön samt salthaltsskiktningen och hur dessa kan påverkas av vindkraftfundament som skapar turbulens i vattenpelaren och eventuellt påverkar strömmarna på botten bör tas i beaktande i MKB. SPF vill även påpeka att det verkar vara okänt i vilken utsträckning någon eventuell reveffekt är aktuell vid användning av flytande fundament och detta bör i möjligaste mån klargöras i MKB.

Säkerhetsavstånd

SPF anser att RWE behöver förtydliga hur förtöjningen av flytande vindkraftverk kan komma att påverka fiske med släpredskap i området utanför en eventuell framtida vindkraftpark med tanke på möjlig insnrjningsrisk. Vad blir förankringsradien kring varje kraftverk? Vilken eventuell påverkan på botten förväntas av förtöjningsvbjrarna medan kraftverket är i drift? Kräver denna konstruktion större säkerhetsavstånd än fasta fundament? SPF skulle önska att RWE mer detaljerat går in på denna möjliga problematik samt vilka säkerhetszoner som ska gälla runt en eventuell vindkraftpark i sitt nästa samråd.

Kumulativa effekter

SPF ser med oro på det stora antalet befintliga och planerade vindkraftsetableringar i södra Östersjön, Skagerrak och Kattegatt och den kumulativa inverkan dessa kan få på miljön och fiskbestånden. SPF kräver att det görs en samlad analys av etablerade och planerade vindkraftparks kumulativa inverkan på ekosystemet och av framtida möjligheter till fiske i området innan beslut fattas om åtgärder och verksamhet som konkurrerar om utrymme. Det gäller i synnerhet för en verksamhet som är mer eller mindre permanent till sin natur så som en vindkraftpark.

Om ni har några frågor kopplat till vårt samrådsyttrande eller i övrigt om pelagiskt fiske kopplat till ert projekt är ni välkomna att kontakta oss.

**Vänliga hälsningar,
Malin Skog, SPF**

Tel: 0731-508 708

Malin.Skog@pelagic.se